

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN !

12 SEPTEMBER – 12 DECEMBER 2021

www.utinaturen.nu

◆ ◆ SÖNDAG 12 SEPTEMBER **Bockåns dalgång**

Bockån rinner ut i sjön Getaren, där Lida Friluftsgård ligger. I skogen kring Bockåns dalgång finns nyckelbiotoper. En nyckelbiotop är ett område i en skog som har särskilt höga naturvärden och därför har mycket stor betydelse för hela skogens växt- och djurliv.

Bosse Ljungberg leder vandringsen från friluftsgården på en tur genom de olika skogstyperna längs med åns dalgång och berättar mer om skogens speciella värden.

Området är kuperat och ett par branta uppforsbackar ingår i turen.

Samling kl 11.00 Lida
Ca 4 km, 4 timmar

◆ SÖNDAG 19 SEPTEMBER **Tre berömda ekar mm**

Följ med Helena Klangemo på temat: Södra Djurgårdens användning från kunglig jaktpark till folklig lustpark.

Turen följer stränderna, går genom Djurgårdens öppna eklandskap och upp på de skogsbeklädda höjderna. Letar efter spår av "jaktstjärnan" vid "Stoor jacten", där förnämt folk kunde följa den kungliga jakten, och passerar tre kändisar: Kungseken, Waldemarsudde-eken och Bellmanseken.

Samling kl 10:00 Djurgårdsbron
Ca 7 km, 4 timmar

◆ SÖNDAG 26 SEPTEMBER **Gullringskärret**

Anna Petri guidar genom tät, nästan urskogslignande skog i "Haninges egen regnskog". Manshög strutbråken kantar den lilla bäcken och tack vare kalkförande källor finns här sällsynta starrarter och mossor samt ovanligt många arter av de märkliga svamparna jordstjärnor. Vad som under denna tur faktiskt kommer att upptäckas av allt detta beror på hur hösten utvecklats sig.

Samling kl 10.30 Jordbro station.
Ca 4 km 3 timmar

◆ SÖNDAG 3 OKTOBER **Långtur i Tyresta**

Förr i tiden var all skog i Sverige allmänningsskog: byallmänning, sockenallmänning eller häradsskogsallmänning. Som ett minne av det har vi i Sverige vår älskade allemansrätt.

Peder Curman berättar mer om hur skogen nyttjades och såg ut "förr i tiden" och hur detta ännu går att se i Tyresta nationalpark.

Ta med matsäck för två raster och ha bra på fötterna! En bitvis krävande vandring.

Samling 10.30 Nyfors
Ca 13 km, 5 timmar

SÖNDAG 10 OKTOBER

◆ **Årstaskogen**

Här vid Mälaren skrev Årstafrun i sin dagbok om stort och smått från livet på en herrgård i Stockholms närhet då det ännu var landsbygd.

Ännu finns hällmarkstallskogen och bäckravinen kvar om än kvarnen försvunnit. Anders Tranberg leder turen fram till Märta Helenas gård.

Samling kl 10:00 Gullmarsplan,
avslut Årsta gård.
Ca 3,5 km, 2,5 timmar

◆ SÖNDAG 17 OKTOBER

◆ **Flaten runt**

Här i skogen runt Flatensjön finns det älgar, rävar, grävlingar och harar men dem är det sällan man får se när man går i grupp. Över sjön flyger korpen och i sjön simmar bävern – dem ser man lättare/oftare.

Anders Tranberg leder turen och tipsar om hur man får närkontakt med såväl de stora som de små djuren.

Samling kl 11:00 Flatenbadet
Ca 4 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

◆ ◆ SÖNDAG 24 OKTOBER **Myrar vid Långviksträsk**

Kring den lilla sjön Långviksträsk ligger ett stort, orört myr- och skogsområde med mer än hundraårig hällmarksbarrskog, sumpskogar, döda träd och spår av skogsbrand. Sammantaget en stor ekologisk mångfald i skog som genomlevt såväl torka och bränder som krigsvintrar och midsommarsnö.

Bosse Björnsäter guidar i denna närmast norrländska "vildmark".

Samling kl 11.05 Fårudsvägen,
avslut Vishamn
Ca 5 km, 4 timmar

National
stads
park

Vi är en
del av Kungliga
nationalstadsparken

SÖNDAG 31 OKTOBER

◆ **Från Haga till Ulriksdal**

Kungar, drottningar, idéer och tidens skiftande moden avspelas också i hur parker utformats.

Följ med Helena Klangemo på en baklänges tidsresa från Gustavs engelska park till Jakob de la Gardies barockvariant, längs Brunnsvikens stränder, genom skog och över öppna marker fram till Igelbäcken och slottets trädgård.

Samling kl 10.30 Haga Södra,
avslut Ulriksdals slott.
Ca 6 km, 3 timmar

◆ ONSDAG 3 NOVEMBER **En höstlovstur till Ulvsjön**

Från Källtorpsjön via Söderby-sjön djupare in i Nackareservatens riktiga vildmark bort till Ulvsjön (ulv är det gamla namnet för varg). Ronny Fors guidar genom markerna förbi resterna av torpet Kvarnhagen och berättar mer om ulven och om skogen.

Alla skolovslediga är särskilt välkomna (fritt under 18 år).

Samling kl 11:00 Hellasgården
Ca 4,5 km, 3 timmar

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

OBS!

Förnamlan krävs för alla turer, vi fortsätter med begränsad gruppstorlek, corona-anpassat.

Avgift: 150 kr, medlem i naturskyddsföreningen 120 kr och under 18 år fritt. Ingen bokningsavgift.

Du bokar och betalar din plats via länk som finns på vår hemsida: www.utinaturen.nu och på vår Facebooksida: [Storstockholms naturguider](https://www.facebook.com/naturguider) www.facebook.com/naturguider

Exakt samlingsplats anges på biljetten.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Ta med matsäck/fika för turena över 2 timmar

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studie
främjandet

Länsstyrelsen
Stockholm

Foto: Maria Bergström

Upplev Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

12 SEPTEMBER – 12 DECEMBER 2021

❖ SÖNDAG 7 NOVEMBER

Hammarbybacken och ännu en engelsk park

Bestig en av Stockholms högsta platser, lär dig om de botaniska och faunistiska konsekvenserna av schaktmassor och spana ut över Stockholm och över det mellansvenska peneplanet i sällskap med Anders Tranberg.

Därefter går turen brant neråt med ganska snabb förflyttning till 1700-talet, en fikarast i Lilla Sicklas engelska park och vidare genom skogen upp till björkarna vid Markuskyrkan.

Samling kl 13.00
Willy Brandts park
Ca 3 km, 3 timmar

Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

❖ SÖNDAG 14 NOVEMBER

Kaknäs ängar och skog

Följ med Bosse Björnsäter ut i en lite bortglömd del av Nationalstadsparken. Det öppna fältet utgjordes tidigare av kärmark eller fuktängar och benämndes långt in på 1800-talet Kaknäs-kärret.

Då ingick området i det militära övningsfältet kring Gården och användes för skytte fram till 1998. En förklaring till dess relativa okändhet.

Turen går förbi ängarna in i skogen bort till Hundudden och vidare tillbaka via Djurgårdsbrunn, från fuktängarna till klipporna och klapperstenen vid Östersjön.

Samling kl 10:30 Kaknäs
Ca 4 km, 3 timmar

❖ SÖNDAG 21 NOVEMBER

Judarn, istiden och nutid

Här i skogen finns moränrygg från istiden och människospår sedan bronsåldern. Martina Kiibus berättar mer om spåren efter förra istiden, om naturen inför vintern och om Judarskogens höga naturvärden.

Samling kl 10:00 Åkeshovs slott
Ca 4 km, 3 timmar

❖ SÖNDAG 28 NOVEMBER

Nackareservaten i frost?

Gör en förstaadventsvandring genom ett sömländskt sprickdalslandskap som rymmer såväl golfhål som bäverhyddor och varggrötter.

Är golfbanor kanske sättet att hålla landskapet öppet när korna försvunnit från staden marker? Och hur nära Stockholm finns varg idag och vilken betydelse hade Gustav III för vargskräcken i 1800-talets Sverige?

Anna Petri leder turen och berättar om naturen, vintern och reservatets historia och betydelse. Tänk på att ha bra på fötterna.

Samling kl 10:00 Björkhagen, avslut Skarpnäck
Ca 8 km, 4 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ❖ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

●❖ SÖNDAG 5 DECEMBER

Kyrksjölöten och klimatet

Mitt bland Brommas villaträdgårdar ligger ett landskap ännu präglad av det gamla bondesamhället (ordet löt står för sank eller sidlänt äng eller betesmark).

Britta Ahlgren leder denna vinter(?)vandring runt Kyrksjön och berättar om deGeer-moränerna som gett området riksintressestatus och vad naturreservatet i övrigt bjuder på.

Samling kl 12:00 Åkeshov
Ca 4 km, 3 timmar

● SÖNDAG 12 DECEMBER

Långholmen i lussetid

Lucianatten var förr årets längsta natt - en farlig natt då övernaturliga makter drev sitt spel och djuren kunde tala.

På straffångarnas gamla ö häckar alltiämt ugglan, en råtta sprang rakt genom guidegruppen för några år sedan och i början av detta århundrade sprang en varg över Västerbron. Vi lovar inga talande djur men Helena Klangemo hjälper till med att tolka naturens språk till modern svenska.

Samling kl 13:00 Suckarnas bro
Ca 2 timmar, ingen fikapaus

Ett Gott Nytt År önskas alla våra vänner!

OBS! Förnamlan krävs för alla turer, vi fortsätter med begränsad gruppstorlek, corona-anpassat.

Avgift: 150 kr, medlem i naturskyddsföreningen 120 kr och under 18 år fritt. Ingen bokningsavgift.

Du bokar och betalar din plats via länk som finns på vår hemsida: www.utinaturen.nu och på vår Facebooksida: [Storstockholms naturguider](https://www.facebook.com/storstockholmsnaturguider) www.facebook.com/naturguider

Exakt samlingsplats anges på biljetten.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Storstockholms naturguider
www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen Stockholms län

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712

Foto: Maria Bergström

www.utinaturen.nu